

Hořavky duhové z nově zjištěné lokality v Ohři u zaniklého Rybářského mlýna. Foto Lukáš Vejřík.

První nález hořavky duhové v Karlovarském kraji, v Ohři nad vodní nádrží Skalka

Milan Muška, Michal Tušer a Lukáš Vejřík
Biologické centrum AVČR, v. v. i., Hydrobiologický ústav

Hořavka duhová (*Rhodeus amarus*) je drobná sladkovodní ryбка z čeledi kaprovitých (*Cyprinidae*). Vyskytuje se převážně ve větších řekách, ale i stojatých vodách, velké části Evropy. V České republice je původním druhem a představuje svou unikátní reprodukční strategií předmět mnoha vědeckých studií. Zároveň je hořavka také citlivým bioindikátorem stavu vodního prostředí a je proto předmětem zvýšené ochranné pozornosti.

Biologie druhu

Hořavka duhová je krátkověký druh, dožívá se maximálně pěti let, a dorůstá délky

do sedmi centimetrů. Tělo má vysoké a ze stran výrazně zploštělé. Zbarvení je u samic stříbřité, u samců se během tření objevuje výrazné zbarvení s červeně zbarveným břichem a výrazným kovově lesklým modrozeleným pruhem v ocasní části. Charakteristickým znakem samic v době tření je nápadné dlouhé kladélko sloužící k ukládání jiker do škeblí.

Rozmnožování je jedním z nejzajímavějších aspektů biologie tohoto druhu. Pestré zbarvení samci si nejprve vyberou teritorium s výskytem velkých mlžů, nejčastěji rodů škeble (*Anodonta*) nebo velevrub (*Unio*), které pak pečlivě strážejí. Při přiblížení

samice provádí samec nápadný „zásnubní“ tanec a navádí samici k lastuře. Ta následně klade poměrně malý počet jiker (max. 200) do žaberní dutiny mlže, kde je samec následně oplodní a zde probíhá i jejich další vývoj až do rozplavání larev. Tato symbiotická vazba hořavek a mlžů je obligátní – bez přítomnosti vhodných mlžů se hořavka nerozmnoží.

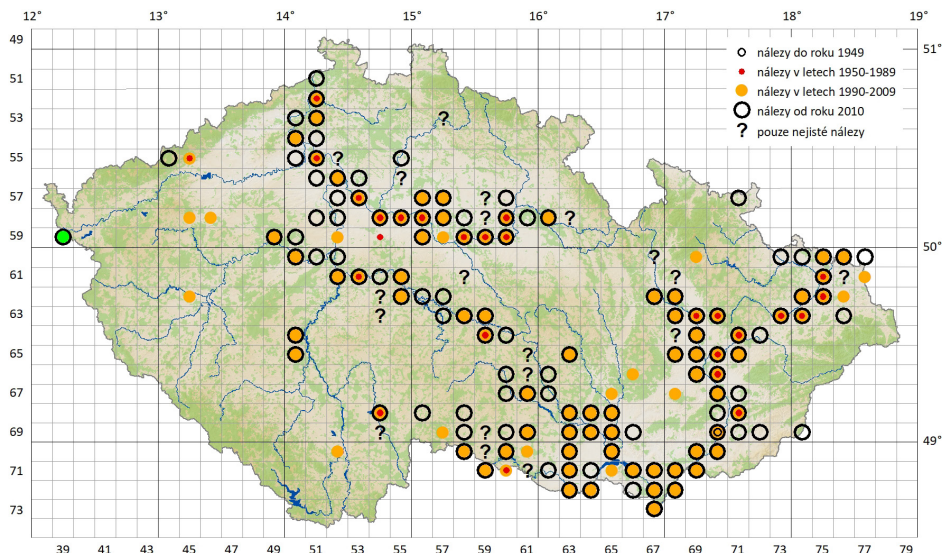
Výskyt v ČR

V České republice se hořavka vyskytuje ve většině větších řek (např. Labe, Morava, Dyje, Sázava, Berounka, Odry) a tůňích, ojediněle i v rybníčních soustavách. Preferuje pomalu tekoucí nebo stojaté vody s výskytem vegetace a hostitelských mlžů. Koncem 20. století prošly populace hořavek v Evropě výrazným poklesem početnosti v závislosti na stavu vodního prostředí ovlivňovaného eutrofizací a znečištěním, což limitovalo zároveň i dostupnost

vhodných hostitelů pro reprodukci. V reakci na tento vývoj byla v Evropské unii hořavka zařazena mezi druhy vyžadující vyhlášení zvláštních oblastí ochrany (příloha II směrnice o stanovištích 92/43/EHS) a v české legislativě je zařazena mezi zvláště chráněné druhy (§ 48 zákona č. 114/1992 Sb.) a její populace jsou pravidelně monitorovány. Aktuálně jsou již populace hořavky početné v povodí Moravy a Dyje a hojně se vyskytují i v povodí Odry. V Čechách je výskyt hořavek soustředěný převážně ve vlastním Labi, Sázavě a spodních úsecích Berounky. V povodí Ohře byl výskyt hořavky známý pouze z oblasti soutoku s Labem okolo Terezína.

Letos v květnu jsme za účelem zjištění stavu kontaminace vodního prostředí znečišťujícími látkami provedli odlov ryb v hraniční části řeky Ohře nad přehradou Skalka, přibližně 600 m nad soutokem s Reslavou (50.0961997N, 12.2395486E). Ohře zde má

Výskyt hořavky duhové v České republice, aktuální nález zvýrazněn zeleně.
Podle Náleзовé databáze AOPK ČR.

přirozený charakter s průměrnou šířkou okolo 15 metrů a různorodým charakterem proudění a hloubky. Hořavky jsme zde zaznamenali převážně v mělkých příbřežních partiích toku s pomalým prouděním, jemným sedimentem a výskytem makrofyt. V těchto specifických stanovištích jsme zjistili početná hejtna hořavek různého stáří. Vše tak naznačuje, že se zde hořavky vyskytují hojně a i se zde rozmnožují. Ve stejném období jsme prováděli i odlovy na řece Reslavě, kde se nám hořavky prokázat nepodařilo.

Jedná se tak o první prokázání výskytu stabilní populace hořavky duhové v Karlovarském kraji. Bohužel nemáme k dispozici údaje o ichtyofauně z německé části povodí Ohře a můžeme tak jen spekulovat, že se hořavky rozšířily na naše území z Německa, ale důkazy chybí. Jelikož je hořavka duhová teplomilný druh, v posledních letech se její areál rozšiřuje a početnosti rostou, dá se očekávat, že se v Ohři nad nádrží Skalka vytvoří stabilní, početná populace a je otázkou, zda se bude šířit i ve vlastní nádrží či dokonce dále po proudu. Tento nálezný tak dále obohacuje znalosti o ichtyofauně horní části povodí Ohře, kde byl naposledy v roce 2014 prokázán po více než 50 letech výskyt piskoře pruhovaného (*Misgurnus fossilis*) v tůních u Mostova a roztroušeně se zde vyskytují reliktní populace ohroženého karase obecného (*Carassius carassius*) a slunky obecné (*Leucaspis delineatus*). ■

Použitá literatura:

AOPK ČR (2025) Hořavka duhová – karta druhu. Portál ISOP. (<https://portal.nature.cz/w/druh-75290#/>).

Halačka, K., Vetešník, L., Merta, L. et Muška, M. (2024) Výsledky monitoringu pontokaspických druhů ryb v letech 2019–2023. *Příroda* 44: 75–85.

Smith C., Reichard M., Jurajda P., Przybylski M. (2004) The reproductive ecology of the European bitterling (*Rhodeus sericeus*). *Journal of Zoology* 262: 107–124.

Meandry Ohře nad přehradou Skalka (PR Rathsam), na spodním snímku soutok s Reslavou. Obě fotografie Přemysl Tájek.